

Naam archiefblok:

Stichting Door de Eeuwen Trouw, het 'Papua-deel'

Periodisering:

archiefvorming: 1951-2001 oudste stuk - jongste stuk: 1936-2003

Omvang:

311 inventarisnummer(s)

60 centimeter, 5 dozen

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel is in het Nederlands. Het archief bevat verder stukken in het Engels, Duits, Japans, Bahasa Indonesia.

Soort archiefmateriaal:

Normale getypte documenten, afschriften, fotokopieën, affiches, flyers, folders, pamfletten, foto's, convocaties en andere gedrukte stukken.

Archiefvormer:

Stichting Door de Eeuwen Trouw

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is verworven voor 2001 door schenking van de DDET aan het Moluks Historisch Museum in Utrecht. Na overleg met het bestuur van Stichting Papua Cultureel Erfgoed in 2002 is besloten om het deel met stukken dat gaat over Nieuw-Guinea, Irian Jaya, West Papua af te splitsen van het deel dat nadrukkelijk de Molukken als accent heeft. Op 23 februari 2024 werd het archief van de DDET (het 'Papua-deel'), na opschoning en inventarisatie, geschonken aan het IISG.

PLAATS BINNEN PAPUA ERFGOED

Tot de collectie van Papua Erfgoed behoorde tot voor kort een groot aantal archiefstukken waaronder een deel-archief van de stichting Door de Eeuwen Trouw.

Omdat er veel waardevol materiaal tussen zit dat voor onderzoek interessant is, werd besloten dat een archief-project tot het verzorgen en ontsluiten van het materiaal een nuttige bijdrage aan ons werk zou leveren. Daarom is het project voorgelegd aan de subsidieregeling Collectieve erkenning van Indisch Moluks Nederland (CEWIN). En die aanvraag werd gehonoreerd omdat ook Papua erfgoed, waartoe ook dit archief behoort, een collectieve erkenning verdient.

In 2023 en 2024 is Papua Erfgoed bezig geweest om de 25 dozen, 3 strekkende meter, archief tot een vijfde in omvang terug te brengen, te ordenen, en te beschrijven in een inventaris. Deze inspanning heeft ertoe geleid dat dit archief nu in geordende en geïnventariseerde staat bewaard wordt en voor onderzoek raadpleegbaar komt in het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam. En het archief heeft daarmee definitief een vaste en toegankelijke bewaarplaats in Nederland gevonden.

DDET: Inhoud van het archief

Het archief is verdeeld in categorieën zoals correspondentie in/uitgaand, voorlichtingsuitgaven, uitgebreide documentatie, persberichten en fotomateriaal. Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen stukken die afkomstig zijn van pressiegroepen uit de tijd dat Nieuw-Guinea nog een Nederlandse kolonie was (1961/1962) en stukken van daarna die iets zeggen over de relatie van de DDET met andere actiecomité's en pressiegroepen in de periode na het akkoord van New York.(1962 - 2001)

De stukken uit de koloniale tijd zijn een staalkaart van in Nederland actieve pressiegroepen met een conservatieve, nationalistische agenda, gericht op het behoud van Nieuw-Guinea onder exclusief en onbeperkt Nederlands bestuur. De stukken geven de betrokkenheid van de DDET met dit politieke standpunt weer. Het latere materiaal van na 1961 geeft een beeld van de verhoudingen tussen de DDET en andere actiegroepen met betrekking tot de strijd voor het zelfbeschikkingsrecht.

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

De Stichting Door de Eeuwen Trouw werd op 29 april 1950 opgericht door H. Coenradi, als opvolger van het Comité Actie Minderheden, dat het zelfbeschikkingsrecht voor minderheden in Indonesië bepleitte. Eerder, op 24 april was de republiek Maluku Selatan geproclameerd.

De doelstelling van DDET, geformuleerd in de Statuten:

"In Nederland en elders belangstelling te wekken voor de belangen van de volken van Ambon, Timor en de Minahassa en van andere volken of bevolkingsgroepen in de voormalige Nederlands Oost-Indische Archipel en het bevorderen van de verwerkelijking van het **zelfbeschikkingsrecht** daarvoor."

De oprichting was een reactie het gevoerde Indië beleid van Nederland.

De ideologische motivatie hiervoor was de gedachte dat Nederland haar materiële en culturele belangen dreigde te verspelen op Java, Sumatra en Nieuw-Guinea. Geschiedkundig, volkenkundig, aardrijkskundig behoorden de Zuid Molukken bij Nieuw-Guinea als de Zeeuwse en Waddeneilanden bij Holland. De Oostelijke Archipel zou, zeker voor een belangrijk deel, onder Nederlandse vlag een toevluchtsoord voor de Indische, een werkterrein voor de Hollandse Nederlanders kunnen worden. Hierom verzette de DDET zich tegen elke poging om Nieuw-Guinea eventueel aan de Republiek Indonesia over te dragen.

Over de Molukken, na de opstand en de Indonesische invasie, stond de DDET een onverzoenlijke houding voor, met de slagzin: Geweten - Recht - Fierheid.

Het 'Djocjase' imperialisme in Ambon en de Nederlandse houding hierin was gewetenloos, omdat het Molukse broedervolk in de steek werd gelaten.

Het rechtsgevoel kwam in verzet vanwege de misdaad tegen land en volk waarmee Nederland 100-en jaren verbonden was geweest, die door Nederland werden overgeleverd aan rechteloosheid.

Fierheid verdroeg niet het berusten in de naoorlogse teleurstellingen. De apathie en angst van het Nederlandse volk hierin was een gruwel voor de DDET.

De DDET wilde haar doelen bereiken door inzameling van geld, organiseren van openbare vergaderingen, via pers en radio verspreiden van de oproepen van de DDET.

Politieke erkenning door Nederland voor de RMS bleef uit, maar de DDET steunde het streven van de RMS. Eerst door juridische ondersteuning van de RMS-strijd, waarbij invloedrijke juristen en Kamerleden hulp boden. Daarna door middel van praktische hulp aan de Molukse ex-militairen en hun gezinnen die in 1951 in Nederland waren aangekomen. DDET organiseerde in veel steden activiteiten: conferenties, bijeenkomsten, voorlichting, brochures en het huisorgaan DE STEM VAN AMBON.

Hoewel de kwestie Ambon centraal kwam te staan door de ontwikkelingen in Indonesië, was de aandacht ook op het behoud van Nieuw-Guinea gericht. Na december 1950 verwierp de Nederlandse regering het Indonesische voorstel om het gebiedsdeel over te dragen en verklaarde zij dat Nederland zich verantwoordelijk voelde voor het tot ontwikkeling brengen van Westelijk Nieuw-Guinea en zijn autochtone bevolking. Wanneer de Papoea's tot 'voldoende' ontwikkeling zouden zijn gebracht, zouden zij zelfstandig over hun toekomstige lot moeten kunnen beslissen. De DDET was ervan overtuigd dat haar acties hadden bijgedragen aan deze koerswijziging van de regering.

In het begin van de jaren '60 verbreedde de aandacht in de publieke opinie zich in de richting van de Papoea's door de crisis rondom Irian/Nieuw-Guinea. In 1962 vond na het akkoord van New York de de-facto overdracht plaats van Nieuw-Guinea aan de Republiek Indonesia. Bijna direct na het loslaten van Nieuw-Guinea verdween de kwestie weer van het toneel. De zorg voor Nieuw-Guinea's toekomst en de Papoea's, die zo de Nederlanders vóór 1962 bezighield, werd hierna bijna niet meer gehoord .

Voor de DDET werd het echter steeds duidelijker dat de weg naar realisatie van zelfbeschikking zou worden geblokkeerd door de Indonesische staat. De berichten en inlichtingen die de Stichting verzamelde en verspreide over het optreden van het leger in Irian wezen hierop en spraken boekdelen.

Nieuw-Guinea mocht geen tweede Ambon worden. Door procesdemonstraties en handtekeningenacties werd gepoogd het Nederlandse publiek , parlement en regering te beïnvloeden.

De volksraadpleging, die volgens het Akkoord van New York de belofte inhield dat de Papoea's zelf over hun toekomstige politieke status konden beslissen, werd door Indonesië gemanipuleerd en West-Irian viel, na goedkeuring door de VN, definitief, nu ook 'de jure', aan Indonesië toe. Veel Papoea's kwamen hiertegen in verzet, mede gesteund door DDET, die de uitslag als gestolen beschouwde en niet erkende.

Zij ging zich nog meer inzetten voor een werkelijke uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht. Zij deed dit door publiciteitscampagnes in de pers, zoals de actie "West Irian ... geen kolonie", rekestten en mobiliseren van internationaal aandacht. Afrikaanse landen werden gevraagd om steun voor een eerlijke volksstemming. Een aantal daarvan steunde de Papoea-strijd tot in de Verenigde Naties. Financiële steun werd gegeven aan Papoea's die vochten voor hun eigen onafhankelijke republiek in Papua

In de jaren '70 ging de aandacht uit naar de acties van radicale Molukse jongeren: treinkapingen, consulaat- en schoolbezettingen.

De DDET spande zich desondanks in om de problemen van de Papoea's onder de aandacht te houden. Zij verspreidde nieuws en documentatie over de Onafhankelijke Republiek West Papua, deed de woordvoering voor de OPM en RPB in Nederland, over guerilla-acties van de OPM, en steunde vluchtelingen uit West-Papua, die naar PNG waren getrokken.

In de jaren '80 en '90 bleef de DDET actief als solidariteitscomité, en benaderde zij internationale fora, zoals het Europees Parlement en het Hoge Commissariaat om druk uit te oefenen. Zij organiseerde financiële- en voedselhulp ten behoeve van vluchtelingen. De hulp werd direct via de Republiek West-Papua doorgegeven aan de 'bevrijde' gebieden waar de OPM het voor het zeggen had.

In 2010 veranderde de Stichting DDET haar naam in Stichting Zelfbeschikking Molukkers en Papoea's. De doelstelling bleef gelijk: Papoea's, Zuid-Molukkers en andere etnische minderheden in staat stellen zelfstandig over hun politieke toekomst te beslissen en schending van mensenrechten aan de kaak te stellen, nationaal en internationaal.

Tweemaal per jaar verschijnt de haar nieuwskrant, de voortzetting van haar orgaan 'Zelfbeschikking'.

Literatuur:

- A. Lijphart, The trauma of Decolonization. The Dutch and West New-Guinea, 1966
P.J. Drooglever, Een Daad van Vrij Keuze. De Papoea's van westelijk Nieuw-Guinea en de grenzen van het zelfbeschikkingsrecht, 2005
A. Kamsteeg, 1969, het jaar der Papoea's, uitgave Stichting Door de Eeuwen Trouw, 1969
Zelfbeschikking, Tijdschrift gewijd aan het vrijheidsstreven van onderdrukte etnische minderheden. Stichting Door de Eeuwen Trouw, 1970 -
De stem van Ambon: orgaan van de Stichting Door de Eeuwen Trouw. 1950 - 1970
J. Vreeswijk, Steun in de strijd voor een vrije Zuid-Molukse Republiek. Een vergelijking van het beleid van de stichting Door de Eeuwen Trouw en de United Nations Commission for Indonesia tussen 1950 en 1955, bachelorscriptie RUU, 2018
D. Bosscher, B. Waaldijk, Ambon eer en schuld. Politiek en pressie rond de Republiek Zuid-Molukken. 1985

Rogier Smeele, Stichting Papua Erfgoed, maart 2024